

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1946 kl. 5 em.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt att i mål och ärenden som tillhöra stats- eller kommunalmyndighets handläggning insända handlingar med posten m. m., såvitt propositionen hänvisats till lagutskott, dels ock en i ämnet väckt motion.

Genom en den 12 januari 1946 dagtecknad proposition, nr 16, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om rätt att i mål och ärenden som tillhöra stats- eller kommunalmyndighets handläggning insända handlingar med posten m. m.;

2) lag om ändring i lagen den 13 mars 1942 (nr 87) med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.; samt

3) lag angående ändring i lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen.

Propositionen har, såvitt angår de under 1) och 2) angivna lagförslagen, hänvisats till lagutskott och behandlats av första lagutskottet. Det under 3) omnämnda lagförslaget har hänvisats till behandling av konstitutionsutskottet.

De av första lagutskottet behandlade lagförslagen äro intagna nedan.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft en i anledning av densamma av herr *Persson* i Landafors inom andra kammaren väckt motion, nr 397, vari föreslås att riksdagen ville besluta att 2 § första stycket i förslaget till lag om rätt att i mål och ärenden som tillhöra stats- eller kommunalmyndighets handläggning insända handlingar med posten m. m. måtte erhålla följande lydelse: »Handling som inkommer till stats- eller kommunalmyndighet med posten skall anses ingiven av den som under-tecknat handlingen. Handlingen skall anses ingiven den dag, då handlingen eller avi om värdeförsändelse, i vilken handlingen finnes innesluten, inkom till mottagaren.»

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas nedan, hänvisa till propositionen. För motiveringen till motionärens yrkande redogöres nedan.

Genom lag den 22 juni 1944 (nr 393) om rätt att i mål och ärenden som tillhöra domstols handläggning insända handlingar med posten m. m. har föreskrivits, dels att inlaga eller annan handling som skall ingivas till domstol, domare, överexekutor eller nedre justitierevisionen eller — i visst fall — till militär befälhavare må inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev, dels ock att vad i lag eller författning är stadgat om att handling skall ingivas före visst klockslag å dagen ej skall äga tillämpning i fråga om handling som avses i lagen.

Fråga har därefter uppkommit om en motsvarande lagstiftning beträffande administrativa mål och ärenden. Visserligen gäller redan nu som huvudregel, att handlingar i dylika ärenden må insändas med posten, men i ett stort antal fall är föreskrivet att besvär, ansökan eller annan inlaga skall ha inkommit före klockan tolv å dagen. I en inom justitiedepartementet utarbetad, den 8 januari 1945 dagtecknad *promemoria* angående ändring i visst hänseende av bestämmelserna rörande besvär- och ansökningstider m. m. inom förvaltningen har denna fråga upptagits till behandling.

Utskottet får beträffande innehållet i promemorian hänvisa till propositionen s. 9—11.

Över promemorian ha efter remiss *yttranden* avgivits av försvarets civilförvaltning, socialstyrelsen, riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen, medicinalstyrelsen, generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen, kammarkollegiet, statskontoret, kammarrätten, generaltullstyrelsen, riksräkenskapsverket, skolöverstyrelsen, domänstyrelsen, kommerskollegium, patent- och registreringsverket, lantbruksstyrelsen, statens livsmedelskommission, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Kalmar, Göteborgs och Bohus, Örebro och Jämtlands län, domkapitlen i Uppsala, Göteborgs, Växjö, Lunds och Härnösands stift, kanslern för rikets universitet, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund och Sveriges advokatsamfund. Vid det av kanslern för rikets universitet avgivna utlåtandet ha fogats yttranden från rektorsämbetet och det mindre konsistoriet vid universitetet i Uppsala, från rektorsämbetet vid universitetet i Lund samt från karolinska institutets kollegienämnd.

De förslag, vari promemorian utmynnar, ha i det övervägande antalet yttranden tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Åtskilliga myndigheter och sammanslutningar ha särskilt framhållit betydelsen av att i förevarande hänseenden åstadkomma enhetlighet inom olika områden av statsverksamheten.

För det närmare innehållet i yttrandena redogöres å s. 12—17 i propositionen. Till denna redogörelse hänvisar utskottet.

I kungl. förordningen den 14 december 1866 angående ändring av gällande stadganden om tid för besväransförande i mål, som handläggas av förvaltande myndigheter och ämbetsverk, har med avseende å dylika mål, som icke fullföljas till domstol, föreskrivits att, var och i vilken instans klagan än föres, besvären vid talans förlust skola inlämnas, i mål från de fyra nordligaste länen innan klockan 12 å fyrtyofemte dagen och i mål

från övriga orter i riket innan klockan 12 å trettionde dagen från delfåendet av det beslut som överklagas; dock att menighet äger tillgodonjuta femton dagar längre besvärstid. Vad angår besvärstid i mål som bedömas efter bevillningsförordningen och kommunallagarna samt mål som fullföljas från konsistorierna hänvisas i förordningen till vad särskilt är eller varder stadgat.

De besvärsregler, som upptagits i andra särskilda författningar och i ämbetsverks, kristidskommissioners och andra myndigheters instruktioner, ha i ett stort antal fall — ehuru icke undantagslöst — så utformats, att besvärs-tiden utgår klockan 12 på dagen. Härvidlag har ofta direkt utsagts, att besvären skola ingivas före nämnda klockslag sista dagen av besvärstiden. I andra fall har samma fatalietet stadgats genom föreskrift att besvär må anföras inom tid som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd, alltså genom hänvisning till förordningen den 14 december 1866. Stundom har stadgats, att talan mot beslut må föras hos Konungen i den ordning som för ekonomimål i allmänhet är stadgad. En tendens kan sägas ha förelegat att behålla tolvslaget med avseende å klagan hos Kungl. Maj:t och hos kammarrätten, medan vid talans fullföljande till länsstyrelser, centrala verk och andra myndigheter merendels icke ford-rats, att besvären skola inkomma före visst klockslag sista dagen av besvärs-tiden. Den praxis som härvidlag kan anses föreligga känner emellertid tal-rika undantag. Sedan den förenämnda lagen den 22 juni 1944 utfärdats, har emellertid eftersträfvats att även på det administrativa området helt undvika föreskrift om iakttagande av tolvslaget.

Föreskrift att inlagor eller andra handlingar skola vara förvaltningsmyn-dighet till handa före visst klockslag på dagen förekomma även i andra sam-manhang än beträffande besvär. Tiden klockan 12 på dagen har sålunda emellanåt uppställts såsom fatalietet för ansökningar till vissa offentliga tjänster, t. ex. prästtjänster, vissa tjänster inom undervisningsväsendet och vissa läkartjänster. I allmänhet synes emellertid tolvslaget icke vara fata-lietied för ansökningar, vare sig till offentlig tjänst eller i andra fall.

Jämlikt kungl. förordningen den 8 april 1925 (nr 83) angående rätt för parter i kommunala mål samt i fattigvårds- och barnavårdsmål att med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar är det part medgivet att i mål enligt kommunallagarna, fattigvårdslagen och barnavårdslagen, i stäl-let för att ingiva handlingarna, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr till myndighet insända besvär och andra handlingar i betalt brev med allmänna posten, och genom kungl. förordning-en samma dag (nr 84) angående rätt för parter i mål och ärenden, som till-höra statsdepartements och förvaltande myndigheters handläggning, att med posten insända handlingar har förordnats, att det jämväl i övriga mål och ärenden skall vara sökande, klagande och förklarande tillåtet att till stats-departement och förvaltande myndigheter med posten insända ansökningar, besvär och andra handlingar. Ifrågavarande båda förordningar trädde i stäl-let för tvenne den 12 juni 1885 utfärdade författningar av i huvudsak samma innehåll.

Enligt 1 § lagen den 13 mars 1942 (nr 87) med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m., vilken lag avlöst en den 1 november 1940 utfärdad lag (nr 923) i samma ämne, äger Konungen vid krig eller krigsfara eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden förordna om tillämpning av vissa i lagen upptagna bestämmelser som innebära avvikelser i olika hänseenden från vad som i allmänhet gäller med avseende å förvaltningsverksamheten. Lagen äger enligt paragrafen ej tillämpning beträffande riksdagen eller allmänna kyrkomötet, deras avdelningar, utskott, nämnder, deputerade, revisorer, ombudsmän och verk eller i fråga om krigsdomstolar eller myndigheter, som avses i lagen med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m., eller beträffande mål eller ärende, varom stadgats i sistnämnda lag eller lagen med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m. Med den begränsning, som framgår av det sagda, förstås enligt lagrummet med *statsmyndighet*: alla till statens förvaltning hörande myndigheter och inrättningar, nämnder, kommissioner och kommittéer, samt med *kommunalmyndighet*: alla till kommunal styrelse eller förvaltning hörande stämmor och representationer, myndigheter, styrelser, kollegier, nämnder, råd, kommissioner, revisorer, utskott och kommittéer jämte underlydande verk och inrättningar. Bland de regler i lagen, om vars tillämpning Konungen äger förordna, märkes det i 9 § fjärde stycket givna stadgandet att vad i lag eller författning är föreskrivet därom, att handling skall ingivas före visst klockslag å dagen, ej skall äga tillämpning. Något förordnande om tillämpning av lagens bestämmelser har icke meddelats.

Vid remiss till lagrådet av inom justitiedepartementet upprättade förslag till lag om rätt att i mål och ärenden som tillhöra stats- eller kommunalmyndighets handläggning insända handlingar med posten m. m., samt lag om ändring i lagen den 13 mars 1942 (nr 87) med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m. har *föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg*, anfört bland annat följande.

»Till motivering för *tolvslagets avskaffande* jämväl inom förvaltningen ha åberopats såväl praktiska skäl — särskilt svårigheten att iakttaga visst klockslag då handlingar insändas med posten — som behovet av enhetliga bestämmelser för olika grenar av statsverksamheten. Eftersom utvecklingen på sista tiden gått i riktning mot att bestämma fatalietiden utan anknytning till visst klockslag, ligger det uppenbarligen nära till hands att söka ernå likformighet genom att upphäva ännu gällande stadganden om *tolvslaget*.

Den föreslagna reformen har — utom för en grupp av fall som jag senare skall närmare beröra — vunnit anslutning i remissyttrandena. Från flera håll har emellertid såsom en ogynnsam konsekvens framhållits, att det icke vore klart, vid vilken tid på dagen fristen i fortsättningen komme att ut-

löpa: när myndighetens registratorskontor stängdes, eller vid den allmänna expeditionstidens slut, eller då tjänstemännen faktiskt avslutade dagens arbete på tjänsterummet, eller till äventyrs när möjligheten att nedlägga försändelser i myndighetens brevlåda upphörde. Vidare har anmärkts att, i den mån expeditionstidens slut bleve den avgörande tidpunkten, svårigheter kunde uppstå dels till följd av registratorskontorens tidigare stängningstid, dels också på grund av att flertalet myndigheter hade olika stängningstid sommar och vinter liksom dag före sön- och helgdag samt andra veckodagar.

I anledning av dessa betänkligheter vill jag till en början erinra, att det endast är fråga om att inom förvaltningen i allmänhet övergå till en ordning som redan i viss omfattning är i tillämpning utan att — trots frånvaron av närmare bestämmelser om fatalietidens slutpunkt — några svårigheter i praktiken torde ha uppstått. Med hänsyn till de skiftande förhållandena vid olika stats- och kommunalmyndigheter torde det icke vara lämpligt att i den föreslagna lagen intaga nya generella föreskrifter om viss tidpunkt sista dagen, då besvärsskrifter och andra handlingar skola vara myndigheten tillhanda. För myndigheter, som hava expedition, torde emellertid i regel den allmänna expeditionstidens slut, alltså den tidpunkt då myndighetens lokaler stängas för allmänheten, böra anses utgöra den tidpunkt, då allmänheten äger påfordra att senast få ingiva sina handlingar. Hos myndigheter, vilka hava särskilt registratorskontor eller liknande avdelning för mottagning av inkommande handlingar, får emellertid expeditionstidens slut för denna avdelning anses avgörande. Skulle en handling — oaktat skylighet att mottaga den icke längre föreligger — likväl av behörig tjänsteman mottagas dagen i fråga, bör den anses rätteligen inkommen. Att någon på så sätt kan undantagsvis bevara sin rätt eller talan, oaktat myndigheten haft möjlighet att ställa sig avvisande, synes mig vara av underordnad betydelse. Med behörig tjänsteman bör, där registrator finnes, förstås ej blott registratorn utan även överordnad befattningshavare som är villig att mottaga handlingarna. Hinder torde ej föreligga att med avseende å tid efter registratorskontorets stängning träffa särskild anordning, såsom öppethållande av brevlåda eller dylikt, för mottagande av handlingar. Den från några håll påtalade svårigheten för allmänheten att hålla reda på de växlande slutpunkterna för myndigheternas expeditionstid olika tider på året och olika veckodagar synes böra föranleda övervägande, huruvida icke i administrativ ordning bör meddelas föreskrift om att expeditionstiden icke bör sluta före viss tid på dagen. Såsom i promemorian påpekas, torde den nya ordningen böra föranleda att myndigheter, vilka i större utsträckning ha att taga befattning med ärenden av förevarande slag, låta tömma sina postfack varje arbetsdag vid expeditionstidens slut. Det synes mig icke möta betänkligheter, att diarieföringen av den sent avhämtade posten eventuellt uppskjutes till nästa dag. Vad slutligen angår myndigheter som icke hava expedition synes efter den föreslagna ändringens genomförande fatalietiden icke kunna anses utgå förrän vid dagens slut, alltså klockan tolv på natten.

Jag finner ej tillräckliga skäl föreligga att, på sätt överståthållarämbetet ifrågasatt, ålägga alla kommunala och kyrkliga myndigheter att föra diarium över inkommande handlingar. I anledning av generaltullstyrelsens hemställan torde böra övervägas att — såsom skedde i anslutning till lagen den 22 juni 1944 — meddela närmare anvisningar om innehållet i besvärshänvisning till sådana beslut som här äro i fråga.

Generalpoststyrelsen har påkallat stadgande om att i de fall, då handling insänts såsom värdeförsändelse, den skall anses behörigen inkommen redan då avi om värdeförsändelsen kommit myndigheten tillhanda. Någon sådan bestämmelse finnes icke vare sig i nya rättegångsbalken eller i 1944 års lag om rätt att i mål och ärenden som tillhöra domstols handläggning insända handlingar med posten m. m., och jag har icke funnit lämpligt att i nu förevarande lagförslag meddela någon föreskrift med angivna innebörd.

I ett särskilt fall, nämligen i fråga om ansökningar till ämbeten och tjänster, har — såsom jag tidigare antytt — tvekan yppats om lämpligheten att avskaffa tolvslaget såsom fatalietid. Vad beträffar ansökan till prästerlig tjänst har ändringen avstyrkts av ett domkapitel, och i flera yttranden från akademiska myndigheter har den uppfattningen kommit till uttryck, att för deras ämbetsområden något behov av ändrade föreskrifter knappast förelåge. Ehuru den tvekan som sålunda yppats med hänsyn till omständigheterna är förståelig, bör det dock erinras om att för stora områden av statlig och kommunal verksamhet ansökningstidernas utgång sedan länge varit bestämd utan anknytning till visst klockslag och att denna ordning fungerat väl. Det torde knappast föreligga tillräckliga skäl att, när tolvslaget nu i övrigt avskaffas såsom slutpunkt för ansökningstider, bibehålla detsamma för några få grupper av statstjänster, såsom prästämbeten och akademiska lärarebefattningar.

Den föreslagna lagen torde ej innebära hinder att i särskilda fall, t. ex. vid upphandling, föreskriva att anbud eller dylikt skall ha inkommit före visst klockslag. Jag har icke ansett mig böra uppställa förbud häremot men vill uttala, att det i regel icke torde vara lämpligt att uppställa något visst klockslag i dylika fall, när man strävar efter att borttaga bestämmelser därom på andra områden. Såsom stadsförbundet framhållit äro icke heller föreskrifter i kommunala reglementen åsyftade i detta sammanhang, men det synes lämpligt att de kommunala myndigheterna icke utan alldeles särskilda skäl i av dem utfärdade reglementen bibehålla föreskrifter om tolvslag såsom fatalietid.

I promemorian har med hänvisning till lagen den 7 december 1934 om tillsättning av prästerliga tjänster och lagen den 13 november 1936 om domkapitel, vilka båda upptaga besvärsregler med tolvslag, uttalats, att den nya lagen icke torde kunna utfärdas utan kyrkomötets medverkan. Detta uttalande har särskilt understrukits av domkapitlet i Uppsala och föranlett erinran endast från kammarkollegiet. Kollegiet har bl. a. ifrågasatt, huruvida ej lagen den 22 juni 1944 kunde anses utgöra ett precedensfall, enligt vilket en lag som den nu föreslagna ej behövde hänskjutas till allmänt kyrkomöte.

Någon klar praxis angående frågan, i vilken utsträckning ändring i lagar, vilka jämlikt § 87 2:o regeringsformen tillkommit med kyrkomötets samtycke, kan ske utan kyrkomötets bifall, torde icke föreligga. I en del av kyrkomötet godkända kyrkliga lagar av ekonomiskt innehåll ha dock på senare tid vid åtskilliga tillfällen ändringar genomförts utan kyrkomötets hörande eller utan att kyrkomötet beretts tillfälle till annan medverkan än att avgiva yttrande. Vad angår det nu föreliggande lagstiftningsärendet är det uppenbart, att frågan om tiden och sättet för anförande av besvär m. m. i administrativa mål — ehuru den berör även kyrkliga organ — icke har något speciellt kyrkligt intresse. Frågan är av allmänt administrativ karaktär med den obestriddliga tyngdpunkten förlagd utanför den kyrkliga administrationens område. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att vissa nu gällande, i administrativ ordning utfärdade bestämmelser angående besvär anförande ansetts äga tillämpning jämväl å kyrkliga ärenden. Uppenbarligen skulle det vara mindre tillfredsställande att eventuellt icke kunna genomföra en reform som den förevarande över hela linjen utan nödgas göra förbehåll för vissa lagar som röra det kyrkliga. Vid övervägande av de skäl som kunna anföras för och emot kan jag för min del icke finna något bestämt hinder föreligga att utan kyrkomötets medverkan lösa ett problem av förevarande art på ett sätt som återverkar även inom den kyrkliga administrationen.

Vad härefter angår reglerna om handlingars insändande med posten vill jag gentemot den erinran som av kammarkollegiet framställts mot huvudbestämmelsen i 1 § första stycket av utkastet framhålla, att laggrund för rätten att medelst posten överlämna handlingar torde erfordras blott i de fall där det i lag förutsättes, att handlingen i fråga skall ingivas. Den i utkastet upptagna regeln synes därför vara tillfyllest, trots att dess avfattning är snävare än bestämmelserna i 1925 års författningar.

Definitionerna på stats- och kommunalmyndighet i 1 § andra stycket, vilka av kammarkollegiet ansetts överflödiga, synas äga värde såsom belysande lagstiftningens omfattning och torde därför böra kvarstå. Jämväl stadgandet i 2 § första stycket om att inkommen handling skall anses ingiven av den som undertecknat densamma synes mig böra bibehållas. Däremot torde det knappast vara påkallat att, såsom försvarets civilförvaltning ifrågasatt, i lagen särskilt utsäga, att handling får inlämnas genom bud.»

Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran.

I *motionen* anföres bland annat, att handlingar av här ifrågavarande slag i allmänhet torde sändas i värdeförsändelser, en försiktighetsåtgärd som icke borde bestraffas. Sådan försändelse utdelades icke av brevbärare, utan erhöles mottagaren endast en avi om värdeförsändelsens ankomst. Då det icke kunde vara riktigt, att handlingens avsändare skulle lida rättsförlust till följd av att myndigheten på grund av mellankommande hinder kanske icke kunde utkvittera försändelsen samma dag, och då avin måste anses representera den insända handlingen, borde det vara till fyllest om avin före

fatalitetidens utgång kommit myndigheten till handa. Att en sådan bestämmelse icke gällde för mål och ärenden, som tillhöra domstols handläggning, vore en brist som lätt kunde repareras.

Utskottet.

Det genom förevarande proposition framlagda förslaget till lag om rätt att i mål och ärenden som tillhöra stats- eller kommunalmyndighets handläggning insända handlingar med posten m. m. avser att utgöra en motsvarighet inom förvaltningens område till lagen den 22 juni 1944 om rätt att i mål och ärenden som tillhöra domstols handläggning insända handlingar med posten m. m. Den väsentliga nyheten i förslaget är föreskriften, att vad i lag eller författning är stadgat därom, att handling skall hava inkommit till stats- eller kommunalmyndighet före visst klockslag å dagen, skall upphöra att gälla. Därjämte ha i förslaget upptagits generella föreskrifter om rätt att till myndigheter insända handlingar med posten, vilket redan nu på grund av särskilda stadganden eller sedvana i stor utsträckning är medgivet. Huvudbestämmelserna i förslaget hava utformats i nära överensstämmelse med 1944 års lag.

Enligt 1 § första stycket i förslaget må ansökan, besvärinlaga eller annan handling som skall ingivas till stats- eller kommunalmyndighet insändas med posten i betalt brev. Motsvarande stadgande i 1944 års lag innehåller dessutom den föreskriften att handling må inlämnas genom bud. Det har inom utskottet ifrågasatts huruvida icke i förevarande paragraf borde intagas en föreskrift av samma innehåll. Framhållas må emellertid, att en föreskrift att handling skall ingivas till myndighet icke i och för sig förutsätter personligt ingivande. För ifrågavarande lagstiftnings syfte är en bestämmelse att handling må inlämnas genom bud behöfelig endast i de fall, då särskilt stadgats, att part skall inställa sig och ingiva handling. Då något sådant stadgande icke — såsom vid inställelse inför domstol i vissa fall — förekommer inom förvaltningen, har utskottet icke funnit anledning frångå Kungl. Maj:ts förslag på denna punkt.

I 2 § av förslaget har bland annat föreskrivits, att handling skall anses ingiven den dag då den inkom till mottagaren. Motsvarande bestämmelse finnes intagen i 1944 års lag och 33 kap. 3 § nya rättegångsbalken för där avsedda fall. Bestämmelser av enahanda innehåll föreslås även i vissa av nya rättegångsbalkens genomförande föranledda lagförslag. I den i ämnet väckta motionen har i fråga om denna bestämmelse yrkats ändring såtillvida att det — för att handling skall anses ingiven i rätt tid — bör vara tillfyllest att avi om värdeförsändelse, vari handlingen finnes innesluten, inkommit till mottagaren. Utskottet finner övervägande skäl tala till förmån för att avi om försändelse i nämnda avseende likställes med vanliga brev. Därest försändelse rekommenderats, assurerats eller befordrats som paket, bör den sålunda enligt utskottets mening anses hava inkommit i rätt tid, om avi å försändelsen (inklusive adresskort) inkommit till vederbörande myndighet före den avgörande tidpunkten, även om försändelsen icke kan utkvitteras dessförinnan. Till förmån för Kungl. Maj:ts förslag kan måhända tala in-

tresset för parter och sökande att omedelbart efter en besvär- eller ansökningstids utgång kunna erhålla vetskap om vilka handlingar som inkommit. Då det emellertid måste anses åligga en myndighet att utan dröjsmål utkvittera inkomna avier och handlingen sålunda mycket snart kan bliva för myndigheten tillgänglig, synes detta skäl icke kunna tillmätas avgörande betydelse. Med hänsyn härtill föreslår utskottet en ändring i 2 § av ovan angiven innebörd.

Propositionen i övrigt har — såvitt densamma behandlats av utskottet — icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Inom utskottet har ifrågasatts huruvida icke en handling skulle kunna anses ingiven, så snart en myndighet, som själv ombesörjer posthämtning, är i tillfälle att avhämta densamma. Härigenom skulle man vinna att en persons rätt icke kunde gå förlorad genom att myndigheten dröjde med att avhämta posten. Utskottet anser att starka skäl tala till förmån för en sådan ståndpunkt, men finner sig i nuvarande läge icke kunna överblicka de konsekvenser en ändring i antydd riktning skulle medföra. Det synes önskvärt att detta spörsmål göres till föremål för övervägande av Kungl. Maj:t innan nya rättegångsbalken träder i kraft.

Därest den av utskottet ovan förordade ändringen av 2 § i förslaget kommer till stånd, böra ändringar företagas jämväl i 1944 års lag och nya rättegångsbalken jämte de följdförfattningar till denna som innehålla enahanda bestämmelse. På grund härav föreslår utskottet att riksdagen måtte för sin del antaga förslag till sådan ändring av andra stycket andra punkten i 1944 års lag, att handling skall anses ingiven den dag, då handlingen eller avi om försändelse, i vilken handlingen finnes innesluten, inkom till mottagaren. Ändringen föranleder viss jämkning av andra stycket sista punkten i lagen. Beträffande nya rättegångsbalken finner utskottet det ej påkallat att föreslå ändring, då Kungl. Maj:t torde komma att beakta att sådana ändringar, som bliva nödvändiga på grund av ny lagstiftning, vidtagas i denna balk före ikraftträdandet. Vad slutligen angår de följdförfattningar till nya rättegångsbalken, som innehålla bestämmelse av nu ifrågasvarande innebörd och som äro föremål för utskottets prövning under innevarande riksdag, har utskottet för avsikt att i sina häröver avgivna utlåtanden föreslå erforderliga ändringar.

Utskottet får på grund av det anförda hemställa,

A) att riksdagen — med förklaring att riksdagen funnit viss ändring böra vidtagas i förslaget till lag om rätt att i mål och ärenden som tillhöra stats- eller kommunalmyndighets handläggning insända handlingar med posten m. m. — måtte för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

1) L a g

om rätt att i mål och ärenden som tillhöra stats- eller kommunalmyndighets handläggning insända handlingar med posten m. m.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Ansökan, besvärslaga eller annan handling som skall ingivas till stats- eller kommunalmyndighet må insändas med posten i betalt brev.

I denna lag förstås, med den begränsning som följer av 3 §, med statsmyndighet alla till statens förvaltning hörande myndigheter och inrättningar, nämnder, kommissioner och kommittéer samt med kommunalmyndighet alla till kommunal styrelse eller förvaltning hörande stämmor och representationer, myndigheter, styrelser, kollegier, nämnder, råd, kommissioner, revisorer, utskott och kommittéer jämte underlydande verk och inrättningar.

2 §.

Handling som inkommer till stats- eller kommunalmyndighet med posten skall anses ingiven av den som undertecknat handlingen. Handlingen skall anses ingiven den dag då den inkom till mottagaren.

Handling som inkommer till stats- eller kommunalmyndighet med posten skall anses ingiven av den som undertecknat handlingen. Handlingen skall anses ingiven den dag, då *handling* eller *avi om försändelse*, i vilken *handling* finnes innesluten, inkom till mottagaren.

Vad i lag eller författning är stadgat därom, att handling skall hava inkommit till stats- eller kommunalmyndighet före visst klockslag å dagen, skall upphöra att gälla.

3 §.

Denna lag äger ej tillämpning beträffande riksdagen eller allmänna kyrkomötet, deras avdelningar, utskott, nämnder, deputerade, revisorer, ombudsmän och verk eller beträffande klagan över val till riksdagen, ej heller i fråga om domstolar och andra myndigheter, vilka avses i lagen den 22 juni 1944 om rätt att i mål och ärenden som tillhöra domstols handläggning insända handlingar med posten m. m.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Genom lagen upphävas förordningen den 8 april 1925 (nr 83) angående rätt för parter i kommunala mål samt i fattigvårds- och barnavårdsmål att med posten insända besvärsskrifter och övriga handlingar ävensom förordningen samma dag (nr 84) angående rätt för parter i mål och ärenden, som tillhöra statsdepar-

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

tements och förvaltande myndigheters handläggning, att med posten insända handlingar.

2) L a g

om ändring i lagen den 13 mars 1942 (nr 87) med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.

Härigenom förordnas, dels att 9 § fjärde stycket lagen den 13 mars 1942 med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m. skall upphöra att gälla, dels ock att tredje stycket i slutbestämmelserna till lagen skall erhålla ändrad lydelse på sätt i det följande angives:

I fråga — — — förordnandets upphörande. Har för vidtagande av åtgärd, som avses i 9 § andra eller tredje stycket eller 10 § andra stycket, tid börjat löpa, då lagrummet ännu var tillämpligt, skall ock sagda lagrum fortfarande lända till efterrättelse.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

B) att riksdagen — med förklaring att riksdagen funnit viss ändring böra vidtagas i lagen den 22 juni 1944 om rätt att i mål och ärenden som tillhöra domstols handläggning insända handlingar med posten m. m. — måtte för sin del antaga följande

F ö r s l a g

till

L a g

om ändring i lagen den 22 juni 1944 om rätt att i mål och ärenden som tillhöra domstols handläggning insända handlingar med posten m. m.

Härigenom förordnas, att andra stycket i lagen den 22 juni 1944 om rätt att i mål och ärenden som tillhöra domstols handläggning insända handlingar med posten m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse:)**(Föreslagen lydelse:)*

Handling, som inlämnas genom bud eller inkommer med posten, skall anses ingiven av den som underteck-

Handling, som inlämnas genom bud eller inkommer med posten, skall anses ingiven av den som underteck-

(Gällande lydelse:)

nat handlingen. Handlingen skall anses ingiven den dag då den inkom till mottagaren. Då handlingen inkommit, skall vad i lag eller författning är stadgat om skyldighet för part att tillika inställa sig anses iakttaget.

(Föreslagen lydelse:)

nat handlingen. Handlingen skall anses ingiven den dag, då *handlingen eller avi om försändelse, i vilken handlingen finnes innesluten*, inkom till mottagaren. Då handlingen *eller avin* inkommit, skall vad i lag eller författning är stadgat om skyldighet för part att tillika inställa sig anses iakttaget.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

C) att den i ämnet väckta motionen, II: 397, måtte anses besvarad genom utskottets hemställan under A).

Stockholm den 4 april 1946.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit
från första kammaren: herrar *Schlyter, Bergquist, Wagnsson, Karl Emil Johanson, Westman, Ahlkvist, Krügel* och *Löthner*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Hedlund* i Östersund, *Olsson* i Mellerud* och *Lindberg, fru Gustafson* samt herrar *Ljungberg, Gustafsson* i Lekåsa och *Rylander*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.